

СКОРОТЕЧА.

(*Courier.*)

Число 51.

Неделя 27 Юнія 1843.

Год. II.

РИБАР.

(по Гетеу)

од В. Живковић.

Вода шушти, вода расте,
Украй воде рибар сѣди,
И погледом замишљеним
На удицу своју гледи.
Тако сѣди — на изгледа —
Ал се бистри талас дѣли,
И из нѣга помолнсе
Мокре жене стас пребѣли.

Па му пѣва, па му сбори:
„Зашт' рибнице мамин море
Са лукавством и преваром
У пагубну жаркост горе? —
Ах, да знадеш, каква добра
Оне на дну уживаю,
Скочно бы и сам доле,
Гдѣ те сласти све чекаю!“

„Не крѣпи л' се сјајно сунце
И блѣд мѣсец у том мору?
Не враћа л' се нѣин обновљени
Двапут лѣпши лик у зору?
Ил дубокогъ неба овогъ,
Не мами те плавест чиста?
Не вуче л' те облик властитъ,
Гдѣ се вѣчна роса блеста?“

Вода шушти, вода расте
У нѣой већ му ноге плоче

Срдце му се заиграло
Ка'но драга кад га зове!
Па му сбори, па му пѣва —
Он обвинѣи ах уздише;
Она вуче — а он тоне —
Нит се икад враћа више!

ПАЛЕЖЪ МОСКВЕ.

(Новела)

(продуженіе)

При овимъ речма уседне Принцъ на коня, и оде у назначеный предео, а Наполеонъ приближи се воиницима, кои око ватре стояше.

Громогласно: „да живи Императоръ“ поздрави цара. Онъ се потомъ упусти са воиницима у разговоръ, разбираше за нѣова имена, и битке, у којима су были; хвалише њу у присутствию млађы, и обећаваше имъ награде и достоинства; после промотри имъ нѣино ѣло, узме кашуку одъ едногъ поредъ нѣга стоегъ војника и кошташе супу. У тай паръ ето ти Гарбона преко равнице. Чимъ смотри цара, одма съ коня скочи и съ найвећимъ му се страхопочитаніемъ приближи.

„Вы сте Генералъ Гарбоне“ проговори му Наполеонъ. Я самъ съ вама незадоволянъ, вы пренебрегавате редъ и дужность Ваши војника, и найвећа исту-

пленія (ексцесе) ваши офицера неказныте. Мои храбри гранадири зло о вама говоре; они кажу, да вы едну одъ веће фамиліе ухваћену Рускиню кодъ себе држите; нашто то? есмо л' мы икадъ са женама ратъ водили?"

Генералъ изъ почетка овимъ говоромъ яко збуни се, но одма себи дошавши преповедаше Цару цео случай о зароблѣнью Пауловне.

"И вы, Генералъ" царъ далѣ разговоръ продужи, "вы задржавате Графицу, као обезчещену робкиню.

Мы се имамо съ важнимъ чимъ забавляти, нег' да бы на те маленкости могли назити. Пошльте вы Рускиню натрагъ, и немойте вашимъ посломъ мржню наши неприятели да умножавате."

"Сире" одговори Генералъ, моя е честь невредима остала, и сама Графица не жели више, да се своимъ родительма поврати."

"Ха, ха, ето лудости!" настави царъ, и неколико коракляи у напредъ учини. У тай царъ пробоше поредъ Цара каруце, у којма е руска Графица была.

"То е Рускиня" рекоше войници, прстомъ на Пауловну показуючи.

Наполеонъ да Генералу знакъ, да се одма каруцама приближи и Пауловни каже, да се доле сиђе.

"Мадама" дрѣхушой Графици царъ проговори, "што се задржавате у граду, кои су сами ваши люди као варвари спалили? Вы морате вашимъ родительма натрагъ ићи; то вамъ ваша честь налаже. Я љу самъ нуждне уредбе учинити, да се можете повратити. А вы Генералъ, ако вамъ се ратъ досадио, то можете за свагда на ваша добра у Французску поћи."

При овимъ речма уседве на коня и у градъ оде. —

Одъ стыда поражена готово у несвети уђе у каруце; а Генералъ заповедив-

ши кочіяшу, да управо кући тера, оде у градъ, да своѣ войнике уреди.

Пауловна е башъ све, што е имала, на путъ спремила была, кадъ Гарбоне у собу уђе. Сузе су потокомъ низъ образе Графице текле, и на лицу се нѣномъ неописана жалость видила.

"Дакле за цело оћешъ да твогъ будућегъ супруга оставишь" рече іой Гарбоне. "Ништа се не брини, моя любезна, царева претня при садашњимъ обстоятелствама никадъ се не ће испунити."

"Ахъ Гарбоне, я те не љу никадъ оставити, — садъ е доцканъ" рече Пауловна одъ любви и страа нападнута, и загри свогъ любезника. —

Царева претня и ни е се никадъ испунила. Александеръ све уговоре мира одбаци, и наново се непријателство поврати.

Десетъ дана после оногъ разговора са Гарбономъ остави Наполеонъ са своіомъ войскомъ Москву, да руску войску кодъ Калуге нађе, упропасти, па после свой победоносный улазакъ у Царскій градъ на Невѣ да држи. Али другојачѣ е было написано у књиги судбине.

(коначъ слѣдуе.)

ЗИДОВИ И ВИСЕЋИ ВЕРТОВИ У ВАВИЛОНУ.

Вавилонъ е еданъ отъ настариі цветући градова на свѣту, онъ е био најбогатіи престолный градъ Халдейскій, гди су науке и художества најпре свое обиталище основале. А будући да е Астрономія осимъ своіо онде цветала, мысли се, да е она поводомъ была, што е онај облаке достижућій столпъ подигнутъ. Окружіе овы зидова, ꙗкои су около града подигнути, каже се, да е 45,000 коракляи, или 18,000 бечки хватій износило. Плиниі и Страбо, назначую нѣгову выснну са 200 аршина, а ширину

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

отъ 50 стопа; зато су могла двоя кола на нѣговой поверхности не само успоредъ путовати, но една другима свраћати. Каменѣ, коимъ е зидано, было е гвозденимъ свезама скопчано. А будући да е окружѣ грдны овы зидова четвороуголно подигнуто, зато е оно свагда величественно изгледало, ербо е на свакој страни 25 капія, у свему дакле стотину находило се, између сваке две капіе гордила су се три торонѣа, слѣдователно у свему 300 торонѣа. Свака капія имала е своју улицу (сокакъ) у правой линіи изведена; цела пакъ варошъ разделявала се на 676 четвороуголія, коѣ великолѣпне свакогъ смертногъ у удивленіе приводило е. Између кућа и градски зидова была су поля и вертови, кои су за случай обсаде неприятельске ради опасности обще глади оставлѣни. Подземни ходници, кои у велике магацине воде, тако су художественно изведени были, да се неприятель морао у нѣима изгубити, и своју пропасть наћи. Брзо зиданѣ овогъ дивногъ дѣла приводи читателя у сумню, да е могуће было, не само зидове, но и торонѣа са ходници и магацини теченіемъ єдне године окончати, но кадъ придодамъ, да су свакогъ дана 300,000 людіи непрестано радили, онда видити можемо, што е человекъ у станю произвести. Цірусъ, краљ Персіійскій, освоіо е величественъ градъ оваї, и дао страну єдну овы зидова сасвимъ срушити. Дарій іоштъ немилостивїи бѣше, онъ е цело окружѣ дивногъ града Вавилонскогъ до землѣ оборю и утѣхомъ себе наслаждавао, да е оно, што е толикїй трудъ дѣятелности човеческе єдва подигао, онъ чрезъ свое люде порушити могао; — Великїй пакъ Александеръ видећи толику овы нечувствены владѣтеля суровость, намѣранъ е быо зидове Вавилонске опетъ у прво станѣ довести, коѣ бы нѣговъ великїй духъ заїста и произвео, само да га не-

надна смрть посѣтила нѣе. — Храмъ Белуса и многоцѣной мостъ на Еуфрату — у средѣ града подигнутъ бѣше славанъ и знаменитъ. Онъ е почивао на 12 камениты столпова. Съ обе стране красногъ овогъ моста назидала е Семирамистъ (прва женска, коя е владати почела) великолѣпне дворове и оне удивленія достойне висеће вертове, кои амфитеатрално изведени на столповима назидани бѣху. Ово су найстарїи вертови, коѣ повѣстница споминѣ, и каже: да су сводови оловомъ затоплѣни, толикомъ массомъ землѣ покривени были, да су се не само прораствѣнїя, но и найвећа дрва на нѣима укоренѣна гордила. Да бы се безъ труда вода ради заливаня вертова узносити могла, начинѣне су машинѣ, коѣ су воду изъ рѣке Еуфрата горе вукле, и плодородіе подпомагале. Овакове вертове правити покушавали су разни предѣли Европе, но никои нису тако величественни као Вавилонски быти могли.

І. Чокерлянъ.

ОБРАЗИ САДАШНЬОСТИ И ПРОШЛОСТИ.

(Енглеzско Светкованѣ Суботе.)
 Прве неделѣ месеца Юнія нађу се два детета у Лондону, гди се на улицы съ повцима (валя да коцке) играю, и после два дана буду предѣ полицію доведена, што су свету суботу обезсветили. Судїя полиціе рекне, да се родителїма одведу, али овѣма строго наложи, да одяко свою децу одъ подобны преступленїя чуваю. Той пресуди дода судїя слѣдуе: „У то исто доба, кадъ су се ова деца збогъ нѣима непознатогъ закона затворила, идући крозъ главну улицу смотримъ, гди се у отворенѣмъ гес-тїонницама, и то одъ ютра па до мрклогъ мрака играю билїяра, домино, картїй. Я не смею унѣ, да преступленїе закона казимъ; него морамъ чекати, докъ ми одъ нѣи тужба не дође.“

(Казна сребролюбца.) Преповеда се, да е Петаръ Свирѣшїй, краљ Кастиліе єдногъ

сребролюбца, кои е збогъ претераногъ интереса кодъ нѣга обтуженъ бую, на одвеѣ свирѣпу, али нѣговомъ сребролюбію врло приличну казну осудіо. Онъ свирѣчь заповеди, да се све сакровиште око сребролюбца метве и у тавницу безъ ела и пиѣа затвори. Наравно да сребролюбца наскоро почне гладъ и жеѣ моряти, и онъ стаде молити, да му се ма найманѣ леба и воде донесе. Надзиратель тавнице одговори му, да може то добyti, али за плату, и таки му за парче леба и чашу воде тако здраво зацени, да е сребролюбцацъ уплашенъ повикао: да толико ни подѣ кои начинъ не може платити. Али наскоро га гладъ и жеѣ натераю, да е морао Надзирателя звати и казати, да ће платити; ерѣ иначе мора скапати. Но овај садъ погорѣенъ рекне: да е онъ своимъ оклеванѣмъ праведну цену изгубіо, и садъ му наново іоштѣ двапутѣ толико цену повыси. Онда Харпагонъ научи, да проба, може ли гладъ и жеѣ утолити; ерѣ пре воле, вели, умрети, него за мало воде и леба, кое найсиромашниі за бадава добья, толико новаца дати. Али неукъ гладъ и жеѣ трпети, у отчаянію повиче, да ће и ову суму платити, само да му леба и воде донесе. Садъ му Надзиратель донесе леба и воде, али тако мало, да е сребролюбцацъ чешѣе, по ону исту цену, искати морао; будући га е гладъ и жеѣ непрестано морила. Ово е дотле трајло, докле се иманѣ сребролюбца ни е прилично умалило. После га краљ да себи дозвати и рекне му: „Садъ си се научіо познавати, како е гдикон пута сиромаку тежко и найнуждніе шта е себи прибавити, и я се надамъ, да ће те ова наука опоминати, да у напредакъ съ твоимъ новцма не тргуешъ, и тако са сиромасима, кое нужда натера, да одѣ тебе помоѣ ншту, на найсвирѣпниі начинъ поступашъ. Обеѣашъ ли ми, да ћешъ се у напредакъ поправити, то ћу те одпустити; али почнешъ ли наново, као досадъ, съ новци трговати, то за цело знай, да ћешъ то са животоми платити.“ Сребролюбцацъ обеѣа, да ће се поправити, и тако е верно свою речъ држао, да по својој после неколико година послѣдовавшеі смрти штоѣо наши веле ни мангуре ни е оставіо.

ТРГОВИНА И ИНДУСТРІЯ.

Пешта 24. Юнія — Вашарѣ! Вуна! — Данасъ е главный данъ изключително вуненогъ Вашара, кои се одѣ старина подѣ именовъ Вацки Вашарѣ, о Иванудну овде у Пешти држи: Велико се число купаца стекло, а нарочито: Енглеца, Француза, Белгіянаца и Холандеза. Продамосе близу 30,000 центіи; непродато остало е 6,000. ц., цена е была уобште узимаюћи, са 5 а 8% виша, него ланьске године. — Ешкомптъ Бечкій вексли прве класе бую е 5 до 6% — Вуна е у нашемъ отечеству найзнатниі и найпробитачниі Производъ, почемъ за нѣга готовъ новацъ одѣ страноземаца узимамо. — У овој струци ништа неостае желити, осимъ, да се вуна веѣма облагароѣава, а к' тому се изискуе, поредѣ болѣга рода оваца, и добра паша, вода, и солъ. — Изъ Валахіе и Сербіе доно е парникъ „Ерешъ“ мложину Денѣкова вуне; коя се овде само претоварила и далѣ за Бечъ одпловила. —

В Ъ С Т И.

Пешта. 26 Юнія. Данасъ у јутру око 1/2 4 сата пловине одѣ Ст. Андрије две дереглѣ, кое су раномъ натоварене биле. Дошавши близу моста корманощъ хтеде да заокрене и у край стане. Но снага и брзина воде осуети му нѣгову намеру, и дереглѣ тако брзо собомъ понесе, да су ове о попрензвальивале се, и све што се на ньма налазило, у Дунавъ упало. Нѣи преко тридесетъ кое людіи, кое жена овомъ е приликомъ у воду упало, одѣ кои се 12-15 избавило. — Овај несреѣанъ збогъ велике и брзе воде догодившиі се случай осимъ ненакнадиме штете дао намъ е едавнъ красанъ супружеске верности и любви примеръ у единомъ човеку, кои е у найвеѣој опасности свогъ живота свою супругу счепао, и съ нѣмомъ дотле пливао, докъ имъ обонма чамацъ у помоѣ ни е притекао.

ПОПРАВКА.

У последнѣмъ Числу Скоротече на страни 1. стои: Гдѣ самъ суде итд. место: Гдѣ самъ сузе; на стр. 283 подѣ две звездце у последнѣој врсти стои: 1826, место: 1836.

Издаватель Димитрій Іовановиѣъ. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймеловымъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS